

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เชื่อต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม และมุ่งสร้าง “คน” หรือ “ผู้เรียน” ซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรงให้มีคุณลักษณะ มีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ (วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์, 2542 : 8)

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพ และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.), 2539 : 1-2) ซึ่งในการนี้ครูในระดับประถมศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นหัวใจในการอบรมสั่งสอน เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนตลอดเวลาขณะที่ผู้เรียนอยู่ในโรงเรียน การกระทำของครูมีอิทธิพลโดยตรงต่อผู้เรียน ผู้เรียนจะพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ ดังนั้นครูจึงต้องแสวงหาเทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ เพื่อที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ มีคุณธรรมและมีทัศนคติที่ถูกต้อง ซึ่งสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนได้อย่างกว้างขวางก็คือสื่อการสอน และสิ่งสำคัญในการใช้สื่อ นั้นจะต้องมีหลักการและขั้นตอนการใช้สื่ออย่างมีระบบ จึงจะทำให้การใช้สื่อมีประสิทธิภาพ (ถนอม โททอง ,2519 : 1)

การใช้สื่อการสอนนับว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครูสามารถนำวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ประกอบร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นตัวกลางถ่ายทอดความรู้ เจตคติ ทัศนคติ ทักษะ และประสบการณ์จากครูไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนนับว่ามีประโยชน์และมีคุณค่าต่อผู้เรียนและครู ในด้านของผู้เรียน สื่อสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ เกิดความคิด

รวบยอดในเรื่องนั้น ๆ อย่างถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกัน นอกจากนี้ยังกระตุ้นให้เกิดความสนใจ สนุกสนาน และไม่เบื่อหน่ายการเรียน ในด้านของครู สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของครูในด้านการเตรียมเนื้อหา บางครั้งสามารถให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้ด้วยตนเอง การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนช่วยให้บรรยากาศการเรียนการสอนน่าสนใจ สนุกสนานมากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว (กิดานันท์ มลิทอง, 2541)

การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ก็มีการใช้สื่อการสอนเป็นตัวกลางที่จะนำความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน ช่วยให้ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการศึกษาปฏิบัติ และสื่อการสอนยังช่วยสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2528) ถ้าการใช้สื่อการสอนถูกต้องและเหมาะสมกับระดับคุณภาพจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น สามารถนำประสบการณ์ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ตรงตามความต้องการของหลักสูตร เพราะสื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เห็น ได้สัมผัสกับประสบการณ์และสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริงได้รับประสบการณ์ตรงมากยิ่งขึ้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 ได้มีนโยบายเร่งด่วนในการปฏิรูปการเรียนการสอน ควบคู่กับการจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเพียงพอ ดังนั้นครูจึงต้องสร้างรูปแบบการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และเสาะแสวงหาเทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ เพื่อที่จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง เพราะครูประถมศึกษามีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

จากรายงานผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา คุณภาพทางการศึกษาโดยเฉลี่ยแล้วต่ำลง (สำนักงานการศึกษา, 2541) กระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในสภาพที่ต้องรีบแก้ไข ซึ่งผลลัพธ์เหล่านี้เกิดจากกระบวนการปลูกฝังเสริมสร้าง และการเรียนการสอนที่ขาดประสิทธิภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539 : 4) การจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ผู้เรียนได้เรียนไปพร้อม ๆ กัน ทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยครูใช้วิธีสอนและสื่อการสอนที่เหมือนกัน เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกันซึ่งทำให้ผู้เรียนกลุ่มอ่อนไม่เกิดการเรียนรู้เท่าที่ควร (ทวีป อภิสัทธา, 2528 : 9) ทั้งนี้ เนื่องมาจากโรงเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และยังเป็นแหล่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นหาความรู้

การเรียนการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรต้องการนั้นครูต้องเป็นผู้รู้จักแก้ปัญหา ด้วยการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับวิธีการสอน และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ มีสื่อการเรียนการสอนหลายชนิดที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างครูและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความเข้าใจในความหมายของบทเรียนได้ตรงกับที่ครูต้องการ โดยสื่อนั้นไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม ล้วนเป็นทรัพยากรที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ทั้งสิ้น ในการใช้สื่อการสอนนั้นครูจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะ และคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการสอนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบในการใช้สื่อด้วยทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กิตานันท์ มลิทอง, 2540 : 79) ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องประกอบด้วยสื่อการสอน เนื่องจากสื่อการสอน (Instructional Media) เป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้เรียน สำหรับกลุ่มผู้เรียนเป้าหมายหนึ่ง ๆ สื่อสามารถแปลงสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม และเป็นตัวกระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระนั้น ๆ สื่อในที่นี้ นอกจากเป็นสื่อจากเทคโนโลยีใด ๆ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีพื้นบ้านแล้วยังหมายถึงสื่อที่เป็นวิธีการ (Method) ในการนำเนื้อหาสาระข้อความรู้ไปสู่ผู้เรียน ซึ่งวิธีการและสื่อที่ใช้จะต้องเหมาะสมลงตัว จึงจะทำให้ผู้เรียนรับรู้เกิดความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ในที่สุด ทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (โครงการรุ่งอรุณ, 2540)

ในการใช้สื่อการสอนจะได้ผลดีไม่ใช่จะขึ้นอยู่กับทักษะและทักษะของครูแต่ละคนเท่านั้น แต่การใช้สื่อจะได้ผลดีเพียงใด จะขึ้นอยู่กับผู้เรียนด้วย (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533 ก : 83) การใช้สื่อการสอนของครูตามรายงานการวิจัย พบว่า ยังมีปัญหาด้านการผลิตและการใช้ ซึ่งปัญหาที่ได้พบได้แก่ การที่ครูมักจะไม่มีการวางแผนในการใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสาเหตุเกิดจากการที่ครูขาดทักษะ ขาดความรู้ ขาดงบประมาณ ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ไม่มีเวลา ฯลฯ (พัชรา อิงคนินันท์, 2522 ; ชนิดา พิทักษ์สถิตย์, 2523 ; บุญยง บุญยะไวโรจน์, 2525 ; เสน่ห์ บุญช่วย, 2539) เพื่อให้การใช้สื่อการสอนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ จึงต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ

การใช้สื่อประกอบการสอน เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในการบวนการเรียนการสอน ซึ่งครูมีความจำเป็นต้องรู้และเข้าใจวิธีการใช้ เพื่อให้การใช้สื่อเกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ และในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนนั้น มีนักเทคโนโลยีทางการศึกษาหลายท่านได้แบ่งหลักการใช้สื่อ

การสอนออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ กัน ดังนี้ Heinich and other (1989) ได้กล่าวไว้ว่า ในการวางแผนการใช้สื่อการสอนควรจะต้องวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน (Analyze Learner Characteristics) กำหนดจุดประสงค์ (State Objectives) เลือก ดัดแปลง หรือออกแบบสื่อ (Select, Modify or Design Media) การใช้สื่อ (Utilize Media) กำหนดการตอบสนองของผู้เรียน (Require Learner Response) ประเมินผล (Evaluate) Elizabeth G Nole (1971) กล่าวว่า เกณฑ์การใช้สื่อประกอบการสอนต้องเลือกให้เหมาะสมกับระดับอายุ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน เลือกให้เหมาะสมกับเรื่องที่สอน มีลักษณะน่าสนใจ ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน ไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้ ให้ความคิดรวบยอดที่ง่าย และไม่ซับซ้อน เป็นแบบง่าย ๆ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี เสริมสร้างทัศนคติที่ดี เพิ่มทักษะ ให้ผลดีต่อการเรียนการสอน และราคาไม่แพง Edger Dele (1969) ได้อธิบายว่า การใช้สื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการวางแผน ควรยึดหลักดังนี้ คือเลือกวัสดุอุปกรณ์ด้วยความระมัดระวัง โดยคำนึงถึงประโยชน์และขอบเขตความมุ่งหมาย มีการทดลองก่อนใช้ และต้องมีกิจกรรมต่อเนื่อง De Kiffer (1965) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนขนาดใดเมื่อใดนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ เนื้อหาวิชา ความรู้พื้นฐานและความสามารถของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ในการสอนเรื่องนั้น ๆ ชลียา ลิ้มปิยากร (2536) และชวลิต เกิดทิพย์ แบ่งหลักการใช้สื่อออกเป็น 5 ขั้นตอน คือการวางแผน การเลือกสื่อการสอน การเตรียมการใช้สื่อการสอน การใช้สื่อการสอน และการประเมินผลการใช้ นอกจากนี้ อรรถัย พุกศรีวัฒนานนท์ (2529) ได้แบ่งการใช้สื่อการสอนเป็น 6 ขั้นตอน คือ การเลือกสื่อ การเตรียม การใช้ การจัดเก็บ การประเมินและการนำไปใช้

จะเห็นว่าการใช้สื่อการสอนของครูมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และการใช้สื่อถ้าใช้อย่างมีหลักการและแบบแผน สื่อนั้นจะเกิดประโยชน์ต่อการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ไปยังผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามถ้าใช้สื่อโดยขาดหลักการและการวางแผนแล้ว สื่อนั้นก็จะไม่เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและไม่คุ้มประโยชน์เท่าที่ควร ฉะนั้น เพื่อให้การใช้สื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนเกิดประโยชน์และคุ้มค่า ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ วิธีสอนตลอดจนการวัดและการประเมินผลตรงตามจุดมุ่งหมายของการสอน ถ้าครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ดี และสามารถนำไปใช้อย่างมีระบบแล้ว ครูก็จะประสบผลสำเร็จในการใช้สื่อการสอนนั้น และช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ครูต้องการได้ (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2526 ก : 156-162) ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกแนวความคิดของ Heinich and other (1989) มาใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดแนวความคิดของนักเทคโนโลยีทางการศึกษาหลายท่านแล้วมีความเห็นว่าแนวความคิดของ Heinich นั้นมีรายละเอียดที่น่าสนใจเหมาะที่จะนำมาใช้เป็นแนวในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพราะในการใช้สื่อการสอนนั้น ครูต้องมี

การวางแผน และเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะถ้าครูเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว สื่อจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้ดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533 ข : 9) 1. จูงใจให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและสนใจการเรียนมากขึ้น 2. ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอย่างมีความหมาย 3. ก่อให้เกิดเจตคติที่ดีและมีความประทับใจในสิ่งที่เรียน 4. อธิบายเนื้อหาวิชาและทักษะกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน 5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น จากการวิจัยของหรรษา ทับสี่ (2533 : 164) พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นครูส่วนใหญ่ไม่ใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า ระบบสื่อการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ถึงแม้ว่าในแผนการสอนจะมีการกำหนดสื่อที่จะใช้ไว้แล้วก็ตาม แต่มิได้ระบุว่าในการใช้สื่อชนิดนั้น ๆ ควรใช้อย่างไร และใช้ในขั้นตอนใด ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูระดับประถมศึกษา จึงมีความสนใจใคร่ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอนตามรูปแบบแอสซิว สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอน เพื่อครูจะได้นำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะทำการศึกษาค้นคว้าพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอนตามรูปแบบแอสซิว สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พุทธศักราช 2528 เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 89 ข้อ 21 ได้กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 โดยให้มี สำนักการศึกษา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาภาคบังคับ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2528 เป็นต้นมา (สำนักการศึกษา, 2540) กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานหนึ่งในการดำเนินการจัดการศึกษาภาคบังคับ ให้แก่นักเรียน และให้บริการด้านการเรียนการสอนแก่นักเรียนเป็นจำนวนมาก ครอบคลุมทั้ง 50 สำนักงานเขต ของกรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 432 โรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานคร เป็นแบบให้เปล่า ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาในระดับประถมศึกษาถือว่าเป็นพื้นฐานในการเรียนระดับสูงขึ้นไป นักเรียนจำเป็นต้องมีพื้นฐานที่ดี ดังนั้นการสอนของครูอาจารย์ในระดับนี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเทคนิค วิธีการสอน และระบบการใช้สื่อการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้นอันจะส่งผลต่อ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไป อนึ่งผู้วิจัยพบว่ายังไม่เคยมีผู้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอนตามรูปแบบแอสซัวร์ สำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและใช้รูปแบบแอสซัวร์ ซึ่งเป็นระบบการใช้สื่อการสอนอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างดี และเป็นรูปแบบที่ระบุขั้นตอนการใช้สื่อการสอนที่มีรายละเอียดเป็นขั้นตอนที่น่าสนใจ มาเป็นแบบในการพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอนสำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบการใช้สื่อการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของครูมากยิ่งขึ้น และเพื่อพัฒนาตนเอง ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในการวางแผนระบบการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอน สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอน สำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ระบบการใช้สื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ เป็นระบบการใช้สื่อการสอนที่ให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครใช้ เป็นแบบในการจัดการเรียนการสอน
2. องค์ประกอบระบบการใช้สื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ ใช้ทฤษฎีการวางแผนระบบการใช้สื่อการสอนตามแบบ ASSURE Model ของ ไฮนิคและคนอื่น ๆ (Heinich and other, 1989) เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอน ซึ่งมีรูปแบบขั้นตอน 6 ขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน (Analyze Learner Characteristics)
 - 2.2 การกำหนดจุดประสงค์ (State Objectives)
 - 2.3 การเลือก ดัดแปลง หรือออกแบบสื่อ (Select, Modify or Design Media)
 - 2.4 การใช้สื่อ (Utilize Media)
 - 2.5 การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน (Require Learner Response)
 - 2.6 การประเมินผล (Evaluate)
3. การพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอน สำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเดลฟาย (Delphi Method)

จำนวน 3 รอบ สอบถามความคิดเห็นหรือการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

4. การนำเสนอรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอน สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำเสนอรูปแบบนาถอภภาษา ซึ่งประกอบด้วยแผนภูมิที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของขั้นตอนระบบการใช้สื่อการสอน และคำอธิบายที่เป็นความเรียงบอกถึงรายละเอียดของขั้นตอนระบบการใช้สื่อการสอน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ระบบการใช้สื่อการสอน หมายถึง หลักการหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบ เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สื่อการสอน หมายถึง สื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์ กระบวนการและวิธีการต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การพัฒนาระบบการใช้สื่อการสอน หมายถึง กระบวนการเชิงระบบในการสร้างองค์ประกอบระบบการใช้สื่อการสอน ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์แนวทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องทางด้านระบบการใช้สื่อการสอน โดยศึกษาวิเคราะห์จากรูปแบบอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่เชื่อถือได้ และนำมาสังเคราะห์เป็นร่างแบบแผนโครงสร้างของรูปแบบระบบการใช้สื่อการสอน
4. รูปแบบอาชีพ หมายถึง องค์ประกอบและขั้นตอนในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนการใช้สื่อการสอน ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์ การเลือกตัดแปลงหรือออกแบบสื่อ การใช้สื่อ การกำหนดการตอบสนองของผู้เรียน และการประเมินผล
5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลผู้รู้และมีประสบการณ์ทางการศึกษา ที่ชำนาญการในด้านการจัดระบบการสอนและระบบสื่อการสอน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติประกอบดังนี้ คือ (1) เป็นผู้ที่ทำงานในหน่วยงานทางการศึกษา (2) มีประสบการณ์การทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และ(3) มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดระบบการสอนและระบบสื่อการสอน
6. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง บุคคลผู้รู้และมีประสบการณ์ทางการศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติประกอบดังนี้ คือ (1) เป็นผู้ที่ทำงานในหน่วยงานทางการศึกษา (2) มีประสบการณ์การทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
7. ครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543
8. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบของระบบการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร
2. เป็นแนวทางให้ครูวางแผน ดำเนินการจัดระบบการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาทำวิจัยเกี่ยวกับระบบการใช้สื่อการสอน สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
4. เป็นแนวทางในการศึกษาทำวิจัยเกี่ยวกับระบบสื่อการสอนสำหรับครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับผู้ที่สนใจต่อไป